

2023

NEPALI

(ELECTIVE)

Full Marks :100

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks for the questions.**General Instructions:*

- (i) Write all the answers in the Answer Script.
- (ii) Attempt Part-A Objective Questions serially.
- (iii) Attempt all parts of a question together at one place.

(PART : A-OBJECTIVE)

(Marks : 50)

SECTION-I

(Marks : 20)

1. तलका प्रश्नहरूका बहुविकल्पी उत्तरमध्ये सही उत्तर छानेर लेख : $1 \times 10 = 10$

(१) “फलफुल खाई नित्य रमाई वनमा फिर्ने बबुरालाई।”

माथिको पङ्क्तिमा बबुरालाई भनेर कसलाई सङ्केत गरिएको छ ?

(क) कविलाई

(ख) एउटा सुगालाई

(ग) जनतालाई

(घ) देशलाई

- (२) धरणीधर शर्मा कोइरालाले तलकामध्ये कुन कविता रचेका छन् ?

(क) पिंजराको सुँगा

(ख) जाबीको चरा

(ग) उद्बोधन (जाग-जाग)

(घ) मानिस छैनन्

- (३) निर्झर भनेको के हो ?

(क) आकाश

(ख) नदी

(ग) झरना

(घ) जङ्गल

- (४) ‘तपाईं त देवताबाबुभन्दा पनि राम्रो लेख्नुहुँदो रहेछ गाँटे।’ यो वाक्यको वक्ता को हो ?

(क) वीरबहादुर

(ख) काले

(ग) रने

(घ) साने

(3)

(५) रनेको बाबु के थियो ?

- (क) गोठालो
- (ख) खेतालो
- (ग) जालहारी
- (घ) भरिया।

(६) 'टाँगन घोडा' के हो ?

- (क) कविता
- (ख) कथा
- (ग) निबन्ध
- (घ) नाटक।

(७) गहियो शङ्का उत्पन्न गराउने थैगो कुन हो ?

- (क) क्या नाम
- (ख) धरोधर्म
- (ग) चाइने
- (घ) तपाईंको।

(८) एम० एम० गुरुङ्गको तलकोमध्ये कुन निबन्ध हो ?

- (क) बिसिँएको संस्कृति
- (ख) भनी बिसाउनी थैगो
- (ग) हाम्रो राष्ट्रिय चाड र सयपत्री फूल
- (घ) लोकसाहित्यमा सवाईको स्थान।

(4)

(९) 'मणिपुरको सवाई'का रचयिता को हुन् ?

- (क) धनवीर भण्डारी
- (ख) तुलचन आले
- (ग) दिलूसिंह राई
- (घ) महानन्द सापकोटा।

(१०) “यी कहाँका नाठाहरू आएर बाबुको समय नष्ट गर्छन्।”-यो वाक्य कुन पाठबाट लिएको हो ?

- (क) पवित्रा
- (ख) शहीद
- (ग) माछाको मोल
- (घ) टाँगन घोडा।

2. कोष्ठभित्र दिइएका सही शब्द छानेर खाली ठाउँ पूरा गर:

1 x 5 = 5

(क) केशवदेव _____ लाई उठाएर औँलामा नचाउन थाले र घोरिए।
(गहना / चुरा)

(ख) थैगो कुरा गर्दा बानी परेकोले बराबर दोहोरिने _____ शब्द विशेष मात्र हो। (चाहिने/ बेकामे)

(ग) पश्चिम दिशामा _____ मेघ उठ्यो। (सेतो / कालो)

(घ) _____, कुञ्जनिवास, भोजन मीठो फलको खास। (चिसो / शीतल)

(ङ) हेर, हेर ती झुत्रा चिथरा, हाय, हाय हे _____ निटुर। (काल / समय)

(5)

3. सत्य भनाइ भए 'हो' र असत्य भए 'होइन' लेख : $1 \times 5 = 5$
- (क) 'उद्बोधन' (जाग-जाग) एउटा राम्रो निबन्ध हो।
- (ख) वीरबहादुरको खेत पाँच सय रूपियाँमा गाउँकै साहुले खाएको छ।
- (ग) रनेले माछा मारेर आफ्नो पेट पाल्थ्यो।
- (घ) थेंगो भाषामा कामैलाग्ने शब्द भए तापनि यसको कुनै उपयोग छैन।
- (ङ) 'बिर्सिएको संस्कृति' एउटा राम्रो निबन्ध हो।

SECTION-II

(Marks : 30)

4. तलका कुनै पाँच प्रश्नहरूका ५ / ६ वाक्यमा उत्तर लेख : $3 \times 5 = 15$
- (क) कसले किन "मकन हरे! शिव शान्ति र चैन, सपनाबिच पनि रतिभर छैन।" भनेर विलाप गरेको छ?
- (ख) वीरबहादुर के हो? उसले के भनेर डल्लीलाई चिठी पठाउँछ?
- (ग) रने र विधुवीबीच कस्ता कुराकानी हुन्छन्?
- (घ) कालेले काठमाडौँको एउटा धनी ब्राह्मणकहाँ के काम गर्थ्यो?
- (ङ) मारुनी के हो? यो कसरी नाचिन्छ?
- (च) सयपत्री फूलले कसरी नेपाली संस्कृतिलाई उल्लासमय बनाएको छ?
- (छ) नेपाली साहित्यमा 'लोक-साहित्य' को कस्तो स्थान छ?
- (ज) 'थेंगो' के हो? सबैभन्दा लोकप्रिय थेंगो कुन हो?

(6)

5. (क) दिइएका शब्दहरूका बिपरीत शब्द लेख : $\frac{1}{2} \times 6 = 3$
- सौझो, बाक्लो, पाताल, देवता, आशा, मिलन।
- (ख) पर्यायवाची शब्द लेख : (दुइ-दुइवटा) : 3
- (i) बाबा
- (ii) आँखा
- (iii) पुष्प।
- (ग) अनेकार्थक शब्द लेख (दुइ-दुइवटा) : 3
- (i) पत्र
- (ii) हार
- (iii) साँचो
- (घ) सार शब्द लेख : 3
- (i) जसको उपमा छैन।
- (ii) जसले ईश्वर मान्दैन।
- (iii) साना-साना दाउरा।
- (ङ) तलका भिन्नार्थक शब्दमा रहेका अर्थ स्पष्ट पार: 3
- (i) अस्ति-अस्थि
- (ii) आँट-आँत
- (iii) आउँछ-आउँ छ।

(7)

(PART : B – DESCRIPTIVE)

(Marks : 50)

6. सप्रसंग व्याख्या गरः 6
- पुल्टोको अस्थिर शिखाभिन्न त्यसको घाम-पानीले डढेको अनुहार विकराल देखिन्थ्यो ।
त्यसको विषादपूर्ण विकराल अनुहारभिन्न गेडका सेता आँखा, खोलानाला, पर्वतपर्खाल
सबै चाहार्थे ।
- अथवा
- आर्य-गौरव कहाँ रहिजाला
पुत्र-पौत्रहरूको कुन हाला
हो हुने सब विचार गरौं लौ
धर्म-कर्मतिर चित्त धरौं लौ ॥
7. 'पिंजराको सुगा' – अथवा 'भिखारी' कविताको सारांश लेख । 6
8. 'पवित्रा' कथावी मुख्य नायिका पवित्राको चरित्र चित्रण गर । 6
- अथवा
- वीरबहादुर को हो ? ऊ किन र कसरी शहीद बनेको छ ? बुझाएर लेख ।
9. भाषालाई तह लगाउने गौरी बेत के हो ? कवि र लेखकले भाषालाई कसरी चहकिलौं
र च्वाँक्क बनाउँछन् ? 7
- अथवा
- सयपत्री फूलको नेपाली जीवनमा कस्तो प्रभाव छ ? पूजा-पर्वमा सयपत्रीको चलन
कस्तो छ ?

(8)

10. उच्च अङ्क पाएर कक्षा दश उत्तीर्ण भएकी साथीलाई बधाई दिंदै एउटा पत्र लेख । 5
11. तलको कुनै एउटा विषयमा निबन्ध लेखः 10
- (क) मेरो स्कूले जीवन
(ख) कोरोना र खोप
(ग) पर्यावरण
(घ) तिम्रो मन पर्ने खेलाडी ।
12. तलको अनुच्छेद पढेर सोधिएका प्रश्नहरूका उत्तर लेखः
- पहिले त शत्रुको मुख के हेर्नु भनेर गुमानेले वास्ता राखेन परन्तु स्वास्थ्यी समेत थला
परेपछि गुमानेको चित्त रहन सकेन । उसले विचार गरयो – “यस्तै दैव लाग्छ र पो
छरछिमेकी खोज्नुपरेको नत्र ओडारमा गएर बसे पनि त भो नि । जहाँ पनि त बस्ने न
हो । दिनदशा आपत विपत कसलाई पर्दैन ? बलको तुजुक थियो, मलाई सधैं
यत्तिकै पुग्छ भनेर घमण्ड गर्थ्यो, परमेश्वरले घमण्ड तोडे । बैगुनीलाई गुनले मारु
भन्छन्, एउटै गाउँमा बढेर यो उमेर भो, दौतरी हो, यस्तो आपत्मा पनि देखेको
नदेख्यौं गरे पाप लाग्दैन ?”
- प्रश्नहरू–
- (क) गुमानेको चित्त कसरी फेरियो ? 2
(ख) छरछिमेकीको आवश्यकता किन पर्छ ? 2
(ग) धनजीतेलाई के कुरामा घमण्ड थियो ? 2
(घ) बैगुनीलाई गुनले मारुपर्छ भनेको के हो ? 2
(ङ) तुजुक, दौतरी, ओडार र चित्त शब्दका अर्थ लेख । 2

★★★